

บทคัดย่อ

โครงการรูปแบบการขยายผลการใช้พืชสมุนไพรเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลน้ำไคร้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการใช้พืชสมุนไพรเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจของหมู่ที่ 3 ตำบลน้ำไคร้ เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขและวิธีการขยายผลการใช้พืชสมุนไพรในการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจไปสู่หมู่บ้านอื่นโดยการศึกษาในพื้นที่ตำบลน้ำไคร้ งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) วิธิดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทของชุมชน ศักยภาพของกลุ่มผู้เลี้ยงและหาแนวทางการขยายผลเพื่อนำไปปฏิบัติ ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการขยายผล วิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหาที่ รวบรวมได้จากการจัดเวทีการสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม การสำรวจและจัดเวทีตรวจสอบข้อมูล

ผลการวิจัยรูปแบบการขยายผลการใช้พืชสมุนไพรเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลน้ำไคร้คือ 1) ประสานผู้นำชุมชนในตำบลน้ำไคร้ โดยการพูดคุยขอความร่วมมือเพื่อให้ผู้นำชุมชนประสานกลุ่มเป้าหมายและลูกบ้านที่มีความสนใจในการเลี้ยงสัตว์โดยใช้พืชสมุนไพรเข้าร่วมกิจกรรม 2) ประสานองค์กรหรือผู้นำองค์กรทั้งในชุมชนและนอกพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อหนุนเสริมกิจกรรมการขยายผล 3) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับประสบการณ์การใช้พืชสมุนไพรในการเลี้ยงสัตว์เพื่อลดต้นทุนการผลิต และ 4) การติดตามประเมินผลการขยายผลสู่ชุมชน 5) การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายใช้พืชสมุนไพรเพื่อการเลี้ยงสัตว์

ปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการขยายผล สภาพของครอบครัว สภาพพื้นที่ สภาพการตลาด และการระบาดของโรค และการสนับสนุนขององค์กรและนโยบายของรัฐ

กระบวนการเรียนรู้และบทเรียนจากการทำงาน การทำวิจัยในครั้งนี้ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ชาวบ้านเริ่มรู้จักการสังเกต การนำไปทดลองปฏิบัติ และสามารถนำกลับมาใช้ในวิถีประจำวันได้ ทีมวิจัยและแกนนำในพื้นที่มีความรับผิดชอบกล้าแสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการทำงานวิจัยส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับชุมชน ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม รู้จักเอื้ออาทรกันมากขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงสัตว์จากหมูพันธุ์มาทดลองเลี้ยงหมูป่าลูกผสมและใช้พืชสมุนไพรในการเลี้ยงมากขึ้น